

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ МОРСЬКИХ ВНЗ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ КЕЙС-МЕТОДУ

Модернізація сучасної вищої морської освіти є відображенням регулярних змін щодо підготовки та дипломування моряків. Останні зміни були внесені у 2010 році при прийнятті Манільських поправок до Конвенції з підготовки та дипломування моряків та несення вахти. При цьому на перший план вийшов компетентнісний підхід, направлений на формування професійної компетентності майбутнього спеціаліста.

Впровадження компетентнісного підходу до навчання передбачає використання інноваційних методів, одним з яких є кейс-метод.

Історично кейс-метод (з англ. Case-study, кейс-стаді випадок, ситуація, вивчення ситуації, метод аналізу ситуацій) був започаткований у двадцятих роках минулого століття викладачами управлінських дисциплін Гарвардської бізнес-школи. Вітчизняна освіта приділяла увагу аналізу ситуацій у 70-80 роки. Нова хвиля інтересу до методики кейс-стаді почалася в 90 роки.

Сутність методу кейс-стаді (далі кейс-метод) полягає в тому, що для організації навчання використовуються опис конкретних ситуацій. Студентам пропонують осмислити реальну ситуацію, опис якої одночасно відображає не тільки якусь практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні даної проблеми. При цьому сама проблема не має однозначних рішень.

В літературі зустрічається велика різноманітність кейсів, які можна класифікувати:

- за типом дослідної стратегії (розвідувальні, описові, пояснювальні);
- за формою застосування (ілюстраційний, дослідницький, навчальний, діагностичний);
- за діючими суб'єктами (особистісний, організаційно-інституційний, багато суб'єктний);
- за наявністю сюжету (сюжетний, безсюжетний);
- за часовою послідовністю матеріалу (із часовою послідовністю, кейс-спогад, прогностичний);
- за об'ємом (міні-кейс, кейс середніх розмірів, макро-кейс);
- за структурним наповненням (одиничний, множинний);
- за способом представлення матеріалу (аналітична довідка, доповідь, розповідь, сукупність фактів, матеріалів, документів тощо).

Використання кейс-методу найефективніше на практичних заняттях із закріплення досліджуваної теми. Хоча робота з кейсом буває продуктивна при вивченні нового матеріалу для постановки проблеми, теоретичні аспекти якої потім будуть розглядатися на лекціях. Ця технологія може використовуватися і самостійно, і як частина традиційних методів навчання або ділових ігор і тренінгів.

Кейс-метод заснований на положеннях, до яких слід віднести наступні. Акцент у навчанні переноситься з оволодіння готовим знанням на його формування, на співпрацю студента і викладача, що породжує демократію в процесі отримання знань, забезпечуючи рівноправність суб'єкта та об'єкта навчання. Результатами окрім знань є навички професійної діяльності, а також розвиток системи цінностей, професійних позицій, життєвих установок, своєрідного світовідчуття і світоперетворення. Долається класичний дефект традиційного навчання, пов'язаний з сухістю, неемоційним викладенням матеріалу.

Основними цілями кейс-методу, як зазначає Савельєв М.Г., виступають:

1. розвиток навичок аналізу і критичного мислення;
2. поєднання теорії та практики;
3. демонстрація різних позицій і точок зору;
4. уявлення прикладів прийнятих рішень та їх наслідків;
5. формування навичок оцінки альтернативних варіантів в умовах невизначеності.

Вирішення задач дозволяє сформувати наступні компетентності:

- комунікативні - точно виражати свої думки; вміти слухати інших, аргументовано висловлювати точку зору, підбирати контраргументацію тощо;
- презентаційні вміння та навички щодо представлення інформації;
- впевненість у собі;
- навички раціональної поведінки в умовах неповної інформації при вирішенні комплексних проблем;
- експертні вміння та навички, необхідні для оцінки діяльності персоналу;
- самооцінка та самокорекція індивідуального стилю спілкування і поведінки;
- партнерські відносини та навички співробітництва тощо.

Зазначені компетентності є ключовими для суднового механіка. Таким чином застосування кейс-методу дає змогу реалізувати основний принцип компетентнісного підходу – формування ключових компетентностей в процесі отримання професійних знань, вмінь та навичок. Таким чином можна зробити висновок, що даний метод є дієвим у структурі компетентнісної підготовки суднових механіків у морських коледжах.

Висновок. Застосування методів та форм організації навчальних занять при застосуванні кейс-методу не вимагає від викладача кардинальних змін. Доступно його використання у поєднанні із традиційними та інноваційними методами навчання, що робить його універсальним для впровадження у навчальному процесі професійної вищої школи.

Окрім цього здатність формування ключових компетентностей при застосуванні методу кейсів дає можливість стверджувати про актуальність його впровадження в структурі компетентнісної освіти в цілому.

В межах дисертаційного дослідження нами окреслено такі задачі: розробка єдиної стратегії використання кейс-методу при вивченні основ гідромеханіки та оцінка результативності поєднання даного методу з іншими інтерактивними методами навчання професійної вищої школи.

Довідка про автора

Дендеренко Олександр Олександрович – викладач вищої категорії Морського коледжу Херсонської державної морської академії, аспірант Херсонського державного університету,

E-mail: denderenko@meta.ua

Контактний телефон: 067-75-58-456, (0552) 33-91-82